

асоциацията за дълбочина (корена *дол*). Тази контаминация усилва усещането за тайнствено-необозримо пространство, априорно разполагано оттатък битийния предел, винаги мислено като отвъдно. У най-късния Яворов за последен път са изпробвани словообразователните и сугестивни възможности на лексемата *дол*: „А съкрушено – на пустинята безкрайна – / из дихащите мраз продънени раздоли...“ („Среднощен вихър“). В тази употреба впечатляват поне две специфики на Яворовото мислене: 1) *безднеността* (дълбината) е видяна и изобразена като подчинен елемент на по-глобалния топос *пустиня* (и то на уникалната, ледена Яворова *пустиня* – резултат от многократни семантични натрупвания и контаминации на полярни същности и белези); и 2) тавтологичната употреба на гещалта (*бездна – продънени раздоли* е словосъчетание, състоящо се от синонимични атрибут и субстанция).

Веднъж конституирана у ранния Яворов, макар и в попластичен изказ (*юдол – долина – долнина*), игнорираната *бездна* от „Желание“ ще бъде активно експлицирана. *Зиналият гроб* от „Дохожда час“ (1901) може да се определи като нейна буквална образна версия, която Яворов задълбочава в по-късната си лирика: или субстантивизирайки атрибута (*зевът на убежище последно* – „Призраци“), или хиперболизирайки и метафоризирайки признака: „Гробище пред мене, гробище зад мене се тъмней“ („Слова“). Яворов неизменно се стреми да подчертае символичната стойност на този твърде приземен, предметен, а също и шаблонно звучащ наглед. Разтварянето на *бездната* е една наистина яворовска ситуация, излъчваща инициационен смисъл.

Можем дори да твърдим, че внушенията на Яворовата лирика като цяло кръжат около мотива *влечение и/или ужас пред бездната* и че „Нирвана“ постулативно дефинира точно това двойствено отношение на Яворовия лирически човек (*ние-изказът* в това късно стихотворение подчертава тенденцията към обобщаване-есенциализиране на човешкото битие;